

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2015

Marking Scheme

Bulgarian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION 2015
HIGHER LEVEL

Bulgare

Схема за оценяване и критерии

Първа част (30 /100)

- 1. Какво е значението на думите и на изразите в текста?**
- а) привързаност** **1 точка**
– чувство на обич към някого, преданост, отдаденост, вяност
- б) сигурност** **1 точка**
– отсъствие, липса на опасност, защитеност от опасност
- в) мистерия** **1 точка**
– нещо непознато, необяснимо, тайнствено, загадъчно, неразгадаемо
- г) отчуждение** **1 точка**
– прекратяване или липса на близост между хората, затваряне на човека в себе си, безразличие към света, отдалечаване от света на другите, социален процес на отчуждение
- д) морално право** **1 точка**
– моралното право е отнесено към нормите на поведение в обществото - поведението, което общността очаква от човека и определя като нравствено; да имаш морално право означава, че постъпваш съобразено с тези норми, с ценностната система на обществото и с принципите му, отнасящи се до понятията за добро и зло
- 2. „Точно това е имал предвид гражданинът, който се явил при свети Петър и казал: “Но аз живях седем живота... Имах шестима приятели.” Какво е имал предвид гражданинът?** **5 точки**
– Всяко приятелство ни обогатява с ново познание и опит, всяко приятелство е за нас като нов, допълнителен живот, „защото следим, интересуваме се и се вълнуваме от това, което той (приятелят ни) чувства, мисли, прави”. „Неговият жизнен опит малко или много става наши жизнен опит, както неговите успехи и радости са донякъде наши успехи и радости или пък неговите провали и страдания са до голяма степен наши провали и страдания.” Авторът говори за богатия обмен, който тече между приятелите, за даровете на приятелството.
- 3. Коя е голямата магия на приятелството според автора?** **5 точки**
– За автора загадката е в началото, в избора на приятел, в откриването му, в раждането на приятелското чувство, което свободно събира „най-невероятни и противоречиви компании”, прескача социални бариери и свързва хора с най-различни характери и интереси.
- 4. Кое според автора е „главното и единственото условие” на приятелството? Обяснете защо.** **5 точки**
- Според автора главното условие е общуването или по-скоро неговото „качество”, което е различно от това на общуването с „другите” в обществото. Като че ли „някаква хармонична даденост на характерите” ражда чувството за сигурност и доверието, че човек може „да разкрива себе си неуязвимо”, да споделя открито и да бъде разбран. „Приятелството

винаги е съпроводено с чувство за сигурност. То идва от топлото усещане, че не сте сам на този свят, че имате някой, който е с вас, че този някой ви разбира и вие можете да му кажете всичко, да откриете себе си така, както не можете да правите пред другите, защото с тях нямате тази сигурност, с приятеля вие можете да бъдете себе си.”

5. „С приятеля представлението свършва...” За какво „представление” говори авторът и защо с приятеля то свършва?

5 точки

- Представлението е метафора на социалното общуване. В обществото хората са като актьори - играят „присъщи или неприсъщи роли”. На социалното общуване - игра на роли авторът противопоставя приятелското общуване, в което сме това, което сме. В обществото ролите предпазват хората от „студенината и даже враждебността на заобикалящия свят”, ние ги играем „с инстинктивната цел да запазим себе си от внезапен удар и болка, да не позволим никому да проникне в толкова скъпата ни интимност.” С приятеля представлението свършва, ние не играем роли, а сме това, което сме, защото приятелят „има нашето доверие, нашата сигурност, той принадлежи някак към нашата интимност”. Приятелството е сигурност и гаранция, че „по основа сте разбран”.

6. „Има ужасно несъответствие между човек и фактите, които той произвежда.” За какво несъответствие става въпрос и защо приятелят е този, който „хвърля мост през пропастта на това несъответствие”?

5 точки

- Авторът говори за несъответствието между това, което човек е в действителност и непълния му фактически образ в обществото. Обществото не познава човека интимно, затова интерпретира само „видимата” страна на личността. „Аз твърдо вярвам, че съществува трагично несъответствие между това, което ние в действителност представляваме и портретите, които делата ни рисуват пред хората.” Това твърдение разкрива смисъла си след казаното преди в текста – в обществото ние играем роли, не се разкриваме изцяло, затова образът ни е „прикрит”, непълен, портретът ни – фрагментарен... Пред приятеля си ние сме такива, каквито сме, приятелят е част от нашата интимност. Пред него ние се разкриваме, защото сме сигурни, че той понася грешките и недостатъците ни, които едва ли би понасял при другите хора. Затова приятелят ни знае много повече за нас, знае, че ние не сме само фрагмента от портрета... Така той става онзи привилегирован, който може да хвърли мост през пропастта на несъответствието...

Втора част (30/100)

„Приятелското чувство е може би най-волната птица, някога летяла над земята. Защото тя дарява с присъствието си най-различни хора и събира най-невероятни и противоречиви компании. То прескача социални и расови бариери, за да свърже най-различни хора.”

Авторът твърди, че „хората могат да бъдат приятели и с най-различни професионални или житейски интереси, с най-различни разбирания и различен интелектуален и емоционален заряд.” Съгласни ли сте с него и защо?

(около 100 думи)

30 точки

Лична интерпретация, ясни и непротиворечиви идеи.

Различни възможности за отговор:

Ако е съгласен с автора, кандидатът би могъл да систематизира и развие някои от идеите в текста, но би могъл и да опровергае автора, като се позове на личния си опит, даде пример за приятелство, породено от взаимност на интереси (професионални, житейски...), сходност на политически възгледи, на етически убеждения и на характери или просто поради групова или клубна принадлежност. Ще бъде предимство, ако кандидатът изрази аргументирано мнение за това дали наистина приятелството може да „прескочи“ определени социални и расови бариери.

Трета част (40/100)

Напишете съчинение (минимум 300 думи) на една от следните теми:

1. „Който е приятел на всички, не е приятел на никого” (Аристотел)
или
2. „Най-богат е този, който се задоволява с най-малко” (Сократ)

40 точки

Умение за създаване на цялостен, логически последователен (кохерентен и кохезивен) текст, целенасоченост на аргументацията, езикова компетентност и речеви умения.

Бележки:

При оценяването на отговорите от първите две части се прилагат следните критерии:

1. Яснота и точност на израза – кандидатът разбира добре въпросите и знае как да отговори ясно и точно – 30% ;
2. Свързаност и непротиворечивост на отговорите – кандидатът използва откъси от текста, които са адекватни на мисълта му, идеите му са непротиворечиви и композицията на съчинението следва определена логика – 30% ;
3. Езикова компетентност – кандидатът умее свободно да изразява идеите си, езикът на изказването му е ясен и точен – 30% ;
4. Конвенционални умения – кандидатът владее и прилага граматичната норма и правописа на съвременния български книжовен език – 10%.

